

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

Ds. D. Chr. Overduin 6 augustus 1989

Catechismus zondag 31 vraag 83 en 84 (verv. 2) en 85

Schriftlezing : Psalm 51

Zingen : Psalm 1 : 1
 6 : 1,2
 36 : 1,2
 65 : 2

De 31e Zondag.

VRAAG 83: Wat zijn de Sleutelen des hemelrijks?

ANTWOORD: De verkondiging des heiligen Evangelies en de Christelijke Ban of uitsluiting uit de Christelijke gemeente, door welke twee stukken het hemelrijk den gelovigen opengedaan, en den ongelovigen toegesloten wordt.

VRAAG 84: Hoe wordt het hemelrijk door de prediking des heiligen Evangelies ontsloten en toegesloten?

ANTWOORD: Alzo, als, volgens het bevel van Christus, aan de gelovigen, allen en een iegelijk, verkondigd en openlijk betuigd wordt, dat hun, zo dikwijls als zij de beloften des Evangelies met een waar geloof aannemen, waarachtiglijk al hun zonden van God, om der verdiensten van Christus wil, vergeven zijn; daarentegen allen ongelovigen, en die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang als zij zich niet bekeren; naar welk getuigenis des Evangelies God zal oordelen, beide in dit en in het toekomstige leven.

VRAAG 85: Hoe wordt het hemelrijk toegesloten en ontsloten door den Christelijke ban?

ANTWOORD: Alzo, als, volgens het bevel van Christus, degenen, die onder den Christelijken naam onchristelijke leer of leven voeren, nadat zij, ettelijke malen broederlijk vermaand zijnde, van hun dwalingen of hun schandelijk leven niet willen aflaten, de gemeente, of degenen, die van de gemeente daartoe verordineerd zijn, aangebracht worden, en, zo zij aan de vermaning zich niet storen, van henlieden door het verbieden der Sacramenten uit de Christelijke gemeente, en van God zelf uit het Rijk van Christus gesloten worden; en wederom als lidmaten van Christus en van zijn gemeente aangenomen, zo wanneer zij waarachtige betering beloven en bewijzen.

THEMA: DE SLEUTELN VAN HET HEMELRIJK

1. DE GESLOTEN DEUR

2. DE OPEN DEUR

Het ging over de sleutelen van het hemelrijk. Wij hebben gelet op de gebroken sleutel en de nieuwe sleutel.

Wij letten nu op de gesloten deur en de geopende deur.

De volgorde is nu net andersom.

Deze zondag begon immers met: Hoe wordt het hemelrijk door de prediking van het heilig Evangelie ontsloten, en dan volgt, toegesloten. Maar nu gaat het om die andere kant van datzelfde Evangelie. Over toesluiting en ontsluiting.

Verleden week zijn wij gekomen tot en met dat Evangelie, dat omhelst wordt tot vergeving van alle zonden. Waar de beloften van dat Evangelie van spreken, om de verdienste van Christus wil. En toen heb ik gezegd: "Laten we dat laatste stukje maar laten liggen, dat sluit mooi aan ook bij die laatste vraag en antwoord. Daar heeft het in ieder geval ook mee te maken".

En wij vervolgen nu de heidelberger, want dan gaat hij verder met te zeggen: "Daarentegen, alle ongelovigen en die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn van God en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zolang als zij zich niet bekeren."

Daar is dus in de prediking van het Evangelie ook een oordeel. Je moet niet denken dat dat het eigenlijke bestanddeel is van het Evangelie, die goede boodschap. Maar je moet dat zo zien: Het is òf in Hem gevonden worden, uit louter genade met alles de toevlucht gezocht onder die Ene, door de Vader gegeven Middelaar Gods en der mensen, òf niets! Er is namelijk geen tussenweg. Dat is de ernst van het heilig Evangelie. En dat

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

wijst dan ook die mens aan als dé schuldige. Dat wil niet zeggen dat die mens met zijn schuld groter is dan het eeuwig welbehagen van God. Van die verkiezende God. Maar het wil wel zeggen, dat eeuwig welbehagen - die verkiezing en die verwerping beide, die wij niet kunnen bevatten - heeft God nabij gebracht in Christus Jezus.

Daarom benadruk ik dat altijd zo sterk die verkiezing en die verwerping, die in Christus Jezus openbaar geworden zijn. Misschien is dat wat meer Luthers dan Calvijns, ik weet dat trouwens nog zo net niet. Maar ik sluit mij toch wel aan bij die gedachte, dat wij buiten de Heere Christus nergens uitkomen. En dat wij niet buiten Christus om over het welbehagen, over Gods eeuwige verkiezing kunnen spreken. Want in de Godsopenbaring in de heilige Schrift wordt dat altijd geopenbaard vanuit die genadige God in Christus Jezus.

Wat is God ons voor verantwoording schuldig? Of opening van de boeken als het gaat over Zijn wilsbeschikking? Maar dit is nu juist het verpletterende zou je zeggen. Een mens kan nu niet meer afgetrokken denken buiten die heilsopenbaring in Christus Jezus over verkiezing, verwerping, enzovoorts. Hij wordt daarin als het ware niet bekend, openbaar door een naambordje op je hoofd. Maar er komt iets openbaar in Christus Jezus.

En al die mensen die daar dan niet van gehoord hebben? Daar gaat het nu niet over, en dat laat ik nu buiten beschouwing. Maar het gaat nu daarom, waar dat Woord van het Evangelie verkondigd wordt, daar worden wij in Christus geconfronteerd met Gods verkiezing en met Gods verwerping.

Hoe dan?

Dat ganse menselijke geslacht ligt in schuld voor God verloren. Dat menselijke geslacht heeft nog nooit een middelaar, een verlosser of een verlossing daar kunnen stellen. Maar God heeft tot roem van Zijn grote genade, van eeuwigheid de keus gemaakt! De keus van die Mens, die voor Hém leeft! Die Zijn Schepsel, Zijn Kind zal zijn. En dwars door alles heen - daar hoort de schepping bij, daar hoort de zondeval bij, daar hoort al dat onuitsprekbare bij van de geschiedenis van deze mensheid, van ons mensen - gaat God op zijn doel af! En zal daar naar Zijn verkiezend welbehagen die Mens zijn naar Zijn hart.

Maar die Mens, die kunnen wij niet daar stellen. Die heeft God daargesteld op een voor ons onbegrijpelijke wijze. Dat God Zelf Zijn Eigen Kind, Die met Hem God is van eeuwigheid, van hetzelfde Wezen, dat God Zijn liefde en barmhartigheid nu Daarin heeft bewezen. Om wat van beneden vandaan nooit meer kan, om dat van boven vandaan te doen. Om nu Zelf in te komen.

Mensen nemen je dat wel eens kwalijk, ze zeggen wel eens: "Een beetje eenzijdig". Maar dat is toch puur eenzijdig! Dat wij in dat gesloten circuit van onze val en van alles wat wij over ons gehaald hebben, waar geen ontsnappingsmogelijkheid is, ook al hebben de mensen dat altijd geprobeerd, en nog, om daaruit te ontsnappen. Het is onmogelijk. En dat dan God Zelf, ongevraagd, ongedwongen, uit innerlijke bewegingen der barmhartigheid besloten heeft om dan maar die diepste daad te stellen van Zijn liefde, door Zélf onder de zon in mijn bestaan, in mijn leven, in een vlees aan de zonde gelijk, om daar in te komen. Om daarin te willen dragen wat ik ben. En de straf en de vervloeking die op mij rust, om die op Zich te doen aankomen.

En dat is nu het hart van Gods eeuwige verkiezing. "Mijn Knecht die Ik verkoren heb".

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

En nu valt die andere knecht Adam, die ongehoorzame, met alle knechten die er na hem gekomen zijn, die vallen weg. Die zijn weggevallen. Die tellen in bepaald opzicht niet meer mee.

Dat is wel een hard oordeel over alle vlees, maar het is ook een reddend oordeel. Dat er nu helemaal niets en niemand in aanmerking komt, of kan komen voor dat Goddelijk ingrijpen en dat Goddelijk werk.

Zo heeft dan God Zijn Eigen Knecht gegeven. Hij heeft als het ware - ik spreek misschien een beetje buiten bepaalde dogmatische formuleringen, maar dat moet je me niet kwalijk nemen, het is in ieder geval eerlijk bedoeld - alle mensen afgekeurd. Je kunt niet zeggen: "Ja, maar díé toch niet, en díé toch niet. Noach was toch wel een oprechte man, die wandelde met God. Dat was toch wel een uitverkorene". Ja, maar vergeet niet, er staat: Noach vond genáde in de ogen van de Heere. Noach heeft dat niet aan zijn eigen verdienste te danken. De Schrift laat van de allerheiligste - om dat woord eens te gebruiken - zoveel merken, dat wij er duidelijk in kunnen opmerken: Afgekeurd! Salomo niet, David niet, Simson niet. Allen die door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, als het erop aankomt, werkelijk, dan vallen zij er buiten, afgekeurd!

Daarom hebben die mannen die zo dicht bij de Heere mochten wandelen en leven, gehijgd, verlangd, verblijd geweest met die komende Knecht, Die Uitverkorene Gods. Want ze zijn gewaar geworden in hun ziel, ik kan die uitverkorene niet zijn. Ze konden wel op één of andere manier uitverkoren zijn, maar dan in de zin van 'begunstigd te zijn'. Met leven, met een koningschap of een ander ambt. Maar om uitverkoren te zijn, om nu die last op de schouders te nemen van de mens, van hun eigen vrouw of kinderen, of van zichzelf, dat konden zij niet. En daarom die diepe woorden van de man naar Gods hart: "Hoewel mijn huis also niet is bij God, evenwel heeft Hij mij een vast verbond gemaakt, dat in alles welverordeneerd is. Voorzeker, daarin is al mijn lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten". Daar is nu het Woord vol van. Dat ten diepste alle mensen afgekeurd zijn. En laten wij dat zwaar geladen woord dan gebruiken, dat alle mensen verworpen zijn. Dat God er niets van kan gebruiken.

Nu komt daar die Knecht. Hoe weet je nu dat het is zoals het is, dat ik afgekeurd ben. Hoe zou je nu ook kunnen weten dat je goedgekeurd bent? Dat je uitverkoren bent? Niet alleen verworpen, maar ook uitverkoren. Hoe kun je dat nu weten? Hoe kun je daar nu achter komen? Je kunt je uitverkiezing niet gronden op het feit dat je een bijzonder mens bent, dat je bekeerd bent, dat je zo'n goede zoeker van de Heere geweest bent, en dat God altijd al geweten heeft dat jij zo en zo zou doen. Dat zeggen de Remonstranten. Die gaan niet uit - zoals de meesten in deze tijd niet - van dat eenzijdige werk van God. Die zeggen: "Ja, maar toch, wij moeten het ook willen. Dat heeft de Heere toch beloofd? Als we Hem nu maar zoeken, als we Hem dit, als we Hem dat. Dan heeft de Heere gezegd: Dan zal Ik dat doen".

En zo staan er genoeg teksten in de Bijbel. En in bepaalde omstandigheden zullen die heus wel aan de orde komen in het leven hoor. Als je bij een verslagen mens staat dan mag je rustig zeggen: "Die hem nederig valt te voet, die zal van Hem Zijn wegen leren". Dat is heus niet Remonstrants.

Maar als het nu echt gaat over het fundament van de waarheid, waar de mens altijd tegen aan schopt, waar men op bedekte wijze ook in de kerk vaak zo tegen reageert,

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

het oneerlijke naar de mening van die nieteling die alles verspeeld heeft, als je dan zegt: "Waaruit zou je kunnen weten - als je het wilt weten, dat is niet zo moeilijk - dat je uitverkoren bent en verworpen - maar met de nadruk op uitverkoren - zodat je eeuwig zalig zal worden, niet verloren gaan in der eeuwigheid?" Christus! Dat alleen!

Er zal geen stem komen die zegt: "Het loopt met jou wel goed af". Er zal geen stem komen die zegt: "Ik heb jou wel uitverkoren, maak je maar geen zorgen, jij komt er wel. Wat er ook gebeurt en wat je ook doet, je komt er wel". Die stem komt niet. Integendeel, er is een stem die het wel over de rechtvaardige, en het wee over de goddelozen uitsprekt. Er is een stem die spreekt van een gedenkboek voor Zijn aangezicht. Je komt er nooit uit.

Hoe weet je dat?

Nu komt dat heilig Evangelie en dat stelt die ene Knecht van de Heere voor. Hij is een ander als wij. Hij is niet alleen waarachtig mens, maar ook God. Hij is geen zondaar die zonde bedenkt of zonde doet. Dat is niet een vanzelfsprekendheid, maar dat is Zijn daadwerkelijke leven voor God, de gehoorzaamheid die Hij heeft willen leren, de onderworpenheid aan Gods wil, dat is Hij die het echt gedaan heeft tegen alle vijandschap in. Tegen alle woeden van de vorst der duisternis in, alle verzoeking, alle beproeving, Hij heeft stand gehouden.

Dan moet je niet zeggen: "Ja, maar dat is geen kunst". Want dat doet geen recht aan Zijn Middelaar zijn, aan Zijn waarachtig Mens zijn. Dat is juist een wonder. Dat Hij nooit, maar dan ook nooit heeft toegegeven aan de duivel. En dat Hij altijd gehoorzaam is geweest, tot in de dood toe.

Daarom spreken de apostelen daar zo in verwondering over als ze zeggen dat Hij ons in alles gelijk geworden is, uitgenomen de zonde. Hij heeft nooit zonde gedaan. Die, als Hij gescholden werd niet wedschold, en als Hij leed, niet dreigde. Zo heeft God het nu bedoeld. Zo heeft hij het nu besloten. Een Mens die volvaardig het pad van Zij geboden loopt. Die altijd het oor neigt naar Gods inspraak. Die altijd de wil van God gehoorzaam is.

Daarin is Hij nu met recht dé Uitverkorene. De Knecht die Gods welbehagen doet. Daarom hebben de vadersen altijd naar zo'n Knecht uitgezien. Die werkelijk recht en vrede zou brengen.

Daar zie je nu Hem alleen. Hem alleen! Er is geen ander. Hier kunnen Abraham, Izak en Jacob niet mee. Petrus, Jacobus en Johannes, ze kunnen niet mee. Er is niemand die die berg kan beklimmen zoals Hij dat heeft gedaan. Ze vielen telkens - letterlijk en figuurlijk - uit de boot. Ze zonken. "Kunt gij niet één uur met Mij waken?" En: "Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt. Hoe lang zal Ik u nog verdragen, gij kleingelovigen?" Maar Hij deed het. Hij had liefde tot de naaste, tot die ellendige naaste.

Nu komt het ogenblik dat duidelijk wordt, in het Woord van God, het is Vaders welbehagen, dat in HEM - met uitsluiting van alle anderen - de volheid wonen zal. En dat Hij is het uitgedrukte Beeld van des Vaders zelfstandigheid.

Maar nu gaat de weg verder. Je zou zeggen: "Zo'n uitverkoren Knecht, die nu in alle delen beantwoordt aan Gods plan, aan Gods besluit, aan Gods wil, daar zal het wel goed mee aflopen". Ja, dat dachten de discipelen ook. Voel je ze heel dicht bij je, die discipelen? Dat ze dachten: Dat kan niet anders, dat kan niet anders! Want hoe vaak hebben ze zich geschaamd over hun eigen gedachten en daden, woorden. En nooit

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

konden ze hun Meester op één zonde betrappen. Nooit!

In die discipelen leefde dus heel sterk: Die wordt Koning. Dat is de Koning. Dat is die Koning die zal regeren in gerechtigheid. Men zal Hem het goud van Scheba geven, Hem zegenen dag aan dag. De gouden eeuw, die zal komen.

Kun je het niet begrijpen? Want dat is toch Gods verkoren Knecht, daar zijn ze wel achter gekomen. Petrus heeft soms wel zo'n afschuw gehad van zichzelf dat hij zei: "Heere, ga uit van mij, ik ben een zondig mens". Maar hij wilde toch ook graag mee, en meegenomen worden.

En nu zie je de afkeuring. Je verwacht de goedkeuring, zo'n uitverkoren Vat. Zo alles gedaan wat God wilde. En dan zegt God aan het eind: "Nee". Verwerping, dat kan toch niet. Ja, maar we zijn begonnen met: Hij staat op mijn plaats, op uw plaats. Vergeet dat niet, of je jezelf uitverkoren voelt of verworpen, Hij staat op jouw plaats. Want je kunt ons als mensen allemaal apart beschrijven, maar het gaat over mensheid. Hij staat daar. En omdat Hij daar staat, nu kan Hij wel in alles de wil van God gedaan hebben, dat heeft Hij ook gedaan, Gods deugden lief gehad en Zijn Wet vervuld. Niet uit een slavenmoraal, ook niet vanuit een moralistisch standpunt Zich door het leven bewegen, naar de letter. Nee, maar echt een Mens van harte voor God.

Hij heeft de wil van de Vader gedaan. Ja, maar de wil van de Vader is ook krachtens Zijn heilig Wezen, krachtens Zijn recht: "Geen zondaar kan 't gewis verderf ontkomen, als in 't gericht door God wordt wraak genomen". En laten we dan die Remonstrantse regels maar gerust opzeggen: "Hij die van deugd en godsvrucht is ontdaan kan niet bestaan, waar 't vrome volk vergaard". Dan kun je zeggen: "Ja maar dat ben ik". Als je een beetje ontdekking hebt kun je zeggen: "Dat ben ik". Dat is Hij! Hij! Want dat behoort nu ook tot Vaders wil: "Drijf Hem uit. Vriend hoe ben je hier in gekomen. Je bent niet bereid. Je bent niet overeenkomstig Mijn heiligheid" Dat pak had Jezus óók aangetrokken. In mijn vlees heeft Hij dat radicale, dat verwerpene. Dat God zegt: "Nee, Ik vergeef niet. Nee, Ik kan het niet vergeten. Ik kan het nooit vergeten, wat jullie gedaan hebben. Dat je Mij naar Mijn kroon en troon gestoten hebt. Jullie kunnen niet bestaan". Dat is ook Gods wil. En nu gaat die dierbare Borg en Middelaar die weg ook wandelen. Zwaar!

Als je Kind geweest bent, en je bent het je ook bewust, en je zei kort te voren aan het graf van een zondaar, waar je nog gehuild hebt: "Vader, Ik weet dat U Mij altijd hoort, Ik zeg het maar om de schare wil, dat ze geloven zouden". Zo bewust in het Kindschap, en om dan dat stuk van Gods wil ook te doen. Dat God zegt: "Afgekeurd". Niet vanwege Zijn zonden, Hij was goed. Vanwege mijn zonden. Dat Christus Zich zo verenigd heeft met mij, met die schuldenaar, dat Hij weg moet.

"Vader, Ik weet dat U Mij altijd hoort". En dan? Dan komt die dreiging op Hem af, die beker van die beroering, van die duisternis. "Vader, indien het mogelijk is". Want dat zou toch wel het allerergste zijn, als je écht Kind bent, en je moet dan écht buiten de deur staan. Van God en mensen verlaten. Dat is toch het allerergste. "Doch niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede".

Maar Zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloed die op de aarde nedervielen. Want om als Kind door een Vader die nu recht en streng vooruit ziet, en zegt: "Buiten". Omdat Hij in dat heilige Kind die vervloeking ziet die ik ben. Wil zien, dat is Zijn welbehagen. Omdat Hij die moet verwerpen, dat kan niet anders.

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

En dan dat Kind, buiten, dat roept. Dat is niet in ieder kruiswoord, het is er maar één. Die kruiswoorden waren vol van mededogen voor mensen en voor God. Vol van liefde. Maar dan die bitterheid: "Mijn God, Mijn God, Waarom hebt Gij Mij verlaten? Mij verworpen? Dat Ik hier hang zonder een spatje licht, leven, ademtocht, gemeenschap? Mij, Uw Kind?"

Wist de Heere Jezus dat dan niet? Dat hij in onze plaats Ja, dat wist Hij wel. Maar dit is de praktijk. Hij heeft veel strijd gehad, haat en nijd ondervonden. Maar Hij heeft in Zijn leven ook veel liefde ondervonden van die hemelse Vader, 's nachts. Hij heeft Zich gesterkt in Zijn God. Dat kon ook. Maar nu, dit stukje praktijk waar een eeuwigheid in is: Van God verlaten. En om dan nog te zeggen: "Mijn God".

Dat kunnen wij nooit begrijpen. En dan verworpen te zijn, buiten geworpen. Hij die de mensen zo ernstig heeft gewaarschuwd. Hij die gezegd had: "Denk er om: Waakt. Denk er om: Ze begonnen buiten te staan. Denk er om: Niet een ieder die zegt Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk". Hij die gezegd heeft: "Waakt, want je weet niet in welk uur Hij komt". Hij die sprak: "Breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die op dezelve wandelen. Smal is de poort en eng de weg die naar het leven leidt, weinigen zijn er die dezelve vinden". Hij die die ontzettende woorden sprak, van die man zonder kleed. Werp hem uit, bindt hem, lever hem aan de pijnigers over, in de duisternis waar weinig is en knersing der tanden".

Ja, dat is ons portie, ergens. En dan Hij buiten. O, dat is het diepste geheim, waar je je voor zou schamen om er over te spreken. Omdat je voelt, dat kan niet. Dat kunnen wij niet bevatten. En toen is het afgedaan in de dood. Het is afgelopen voor menselijk oog. Jezus heeft gezegd tenslotte: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest". Hij heeft het volbracht, die wil. Om een verkoren Knecht te zijn, en om tegelijk een verworpen Kind te zijn, dat heeft Hij volbracht.

En toen was het overgeven, los laten. Wat doet God? De discipelen zagen het niet. Niemand zag het. Als Hij nu maar niet echt gestorven was, als Hij nu maar schijn dood geweest was. Maar het is nu afgelopen.

Waar is uw God, waar is uw Koning, waar is uw Profeet? Ja, ja, maar Hij is Priester naar de ordening van Melchizedek. Hij is Slachtschaap. Wie heeft de prediking kunnen geloven? Niemand! Aan wie is de arm van de Heere daarin nu geopenbaard: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?" Dat is genade.

Maar nu komt dat plan, dat onthult zich verder, van die eeuwige God van het welbehagen. "Ten derde dage wederom opgestaan van de doden". Je zou zeggen, nu maakt de Vader het af. Nu blijkt die verkoren Knecht die een verworpen Kind wilde zijn voor Jacob, want dat is ook geen beste, nu blijkt dat toch te zijn de overwinning, en de Overwinnaar. Nu brengt de Heere God met grote heerlijkheid, de Triumfator over dood en graf tevoorschijn. De morgenstond breekt aan, het begon te lichten. Hij is opgestaan, anders was het niet af. Anders bleef een mens zitten in de ellende. Dan bleef een mens voor eeuwig nog liggen. Maar Hij is opgestaan.

Is die verkoren Knecht, dat verworpen Kind, dan toch Gods Uitverkorene? "Welke Mijn ziel bemint". Is het dan toch waar dat Vader sprak: "Dit is Mijn lieve Zoon, luister naar Hem!" Ja, het is toch waar.

U zult vast denken, waarom die omweg?

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

Kun je nú aanvoelen dat we niet met een ouderwets praatje te doen hebben? Als er gezegd wordt: "Daarentegen alle ongelovigen, en die zich niet van harte bekeren, verkondigd en betuigd wordt dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt".

Dat is niet een zwaar geladen praatje. Waarvan sommige wijze, zogezegd christelijke, mensen zeggen: "Dat liet je je vroeger wijs maken. Iets van een hel of zo, of van dit of van dat, het oordeel". Kun je nu begrijpen, geliefde mensen, die nu niet in dat Ene van die Knecht die verkoren was, en die ook verworpen is, die daar niet bij hoort, wat dan? Kun je begrijpen dat dit niet een staaltje is van groot woordgebruik, maar van eerbied en ontzag, liefde en geloof - van deze jonge mannen die deze Heidelbergse Catechismus geschreven hebben - voor dat ene geldende Offer.

Het is niet dat ze hier een sneer naar die naaste geven. Maar dat ze uit eerbied voor God en voor dat Lam, zeggen: "Maar die niet gelooft dat zijn verkiezing en zijn verwerping in die ene Knecht volvoerd is, zichtbaar is". Ja, wat moet dat? Er is geen andere. Dan voel je dat diepe spreken van de Schrift. Dan voel je de ernst van het Evangelie. Er blijft geen slachtoffer over. Hij is geslacht!

Maar die dát niet gelooft, die moet zelf geslacht worden, voor eeuwig. Hij is verdoemd, die dát niet gelooft. Hij, die het durft te wagen met zijn christelijk geloof, met z'n eigen bekeerdheid, met zijn eigen keuze. Die het zó wil wagen komt bedrogen uit.

Want, zegt de Hebreëen-brief, die op zo'n grote zaligheid geen acht geeft. Een zaligheid waar de hemel en de hel in verklaard liggen, in die Borg en Middelaar. Daar blijft niets meer over dan een vreselijke verwachting van oordeel en vuur dat de tegenstanders zal verslinden.

Want dat is het uiterste van de zelfhandhaving van de mens, dat hij dat ene klare grote werk van God in Christus Jezus van zich afschuift. Dan zou het oordeel van een heiden nog wel eens mee kunnen vallen. Echt waar. Maar die dat Evangelie der zaligheid verwerpt, daar blijft niets meer over. Want onze God is een verterend vuur.

Grimmigheid? Liefdevuur! Want dat is ook liefdevuur, dat de Vader zegt: "Luister, hoor naar Hem. Die Mij eert zal van de Vader geëerd worden". Want dat is alles voor de Vader. Daar vallen nu alle schepselen, Jacob en Ezau, Judas en Petrus, die vallen allemaal weg. Maar die Ene staat. En nu wordt die Ene verkondigd aan zulke Ezau's en Jacob's, en ga zo maar door. Daar wordt nu verkondigd: Kijk nu eens wat God gedaan heeft. Dat afsnijdende werk van God, wat God gedaan heeft. Ben je dan zo'n Judas of Ezau? Geloof je dat? Dan mag je en zal je horen: Kijk, daar hangt Ezau. Daar hangt Ezau te krimpen onder de toorn van God op Golgotha.

Maar dan is het geen goedkope situatie meer hoor. Men zegt wel eens schamper: "O, goedkoop". Dan bedoelt men daarmee: "Jullie preken dat God alles doet, maar dat"

Ze mochten willen dat ze het begrepen. Of misschien begrijpen ze het te goed. Maar dat is niet goedkoop: Gij zijt duur gekocht. Niet met goud of zilver, maar met de dure prijs van Zijn leven.

Daar mag nu de kerk, Gods kind, geen millimeter in wijken. Voor welke godsdienst ook. Want dit is het diepste van het fundament, waarom ik ellendig mens hoop, geloof. Al is het met: Kom mijn ongelovigheid te hulp. Dat ik zalig, gered ben en gered zal worden. Al gaat het duizend keer over de kop met mij. Al heb ik er geen verstand van. Al sta ik er niet voor open. Dat is ten diepste die laatste Ster, die Zonne der gerechtigheid, die mij

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

nog uit de hel zou kunnen halen.

En daarom mag daar niet aan getornd worden. Daar mag niet aan geknoeid worden. En daarom is ook de boodschap in zijn eenzijdigheid, tegelijk alleen maar ruimte. Het andere is niet ruim. Maar daarom is het ook zo ernstig. Daarom mogen wij elkaar ook zeggen - en dan kun je een vroom praatje houden en zeggen: "Zo ben ik". En: "Dat heb je zelf altijd gezegd, dat er niets van mij deugt". Je kunt het keren of draaien hoe je het wil, maar als je deze Zaligmaker, dit werk, aan de kant schuift, nu dat is iets zo ingrijpends erg, dat is met geen woorden te zeggen. Er zijn hele vreselijke dingen, verkeerde dingen. Maar dat is eigenlijk het allerergste. Het Bloed van het Nieuwe Testament, het eeuwig Verbond onrein achten, waardoor je geheiligd was, afgezonderd bent. Dat je mocht horen hoe dat nu zit met verkiezing en met verwerping. Opdat onze hoogmoedige mond gestopt zou worden, en ons twisten met de Heere een einde zou nemen bij het kruis.

Maar om er dan een schop tegen te geven. Ik kan me niet indenken dat als je onder het Woord van God leeft - ik zeg niet, een blauwe maandag. Dat kan ook hoor, de Heere kan zo snel gaan, veel sneller dan wij - maar ik kan mij niet indenken dat de Heilige Geest - ik heb altijd vast geloofd dat de Heilige Geest dat Woord zou willen gebruiken en zegenen. Dit Woord van God, dat de Heilige Geest jou met rust gelaten heeft. Dat kan ik zo maar niet aanvaarden. Dat je niet ergens in je ziel geraakt bent door dat wonderbare Evangelie van die Heere Jezus Christus, en van dat welbehagen van God. Probeer je die stemmen niet tot zwijgen te brengen? Probeer je er niet overheen te gaan? Maar dat je toch wel weet: O, als ik buiten dat werk, buiten die Heere Jezus Christus voor God moet komen, dan ben ik verloren. Dan is het verloren! En daarom is dat zo verdrietig, daarom ben ik zo blij als ik mensen zie, kinderen zie, dat ik denk: Och trouwe Heere, houdt ze er nog bij. Alstublieft, doe het toch, houdt ze er bij.

Want ja, wat is een mens? Wat is in hem te prijzen? Dát vindt hij aardiger, dát vindt hij vrolijker, dát vindt hij gezelliger. Maar daar loopt het helemaal niet over. Daar loopt het niet over. Het loopt in feite niet over: Heb je nu al voor Jezus Want dít weten ze niet. Ik mag niet oordelen hoor, dat wil ik ook niet. Maar dat dít nu onze harten raakt, dat je zegt: "O God, dit is de troost in druk mij toegezegd. Dit is mijn enige hoop. Al verzet vlees en bloed zich er tegen, dat is het! Daar alleen zou ik toch bij willen leven en sterven. Hebt U mij dan uitverkoren in Hem? Voor de grondlegging van de wereld? Hebt U mij in plaats van hoogstpersoonlijk dat ik in het gericht versmachtte onder de Godsverlating, hebt U dat op Hem uitgewerkt? Ik kan het niet begrijpen".

Maar daarom is het dan ook zo'n ernst, en daarom die opwekking, of die omweg. Daarbuiten, kind - grijsaard - dominee - ouderling - diaken, bekeerd of onbekeerd hoor, daarbuiten, houdt er rekening mee, het gaat hier over de kerk. Het gaat hier niet zomaar over die heidenen die van God niet weten en weet ik wat. Laat dat maar aan God over. Het gaat over ons, die naar Zijn Naam werden genoemd!

De toorn Gods en de eeuwige verdoemenis, zolang er geen omkeer is. En dan kun je zeggen: "Ja dat zegt die man." Nee, dat zegt God, naar dat getuigenis van het heilig Evangelie zal God oordelen in dit en in het toekomstige leven. De deur wordt gesloten, radicaal. Dat doet de dominee niet, de kerkeraad niet - dat doet de kerkeraad trouwens niet zo gauw hoor, dit van die vierentachtigste vraag, even onder censuur zetten, even dit en dat, dat doen ze niet zo gauw. Want als het goed is weten die broeders wel hoe

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

het er bij Adam uit ziet van binnen. En als vader en moeder soms hun beklag eens doen, dan weten ze het wel, als het goed is, diep in hun hart, hoe het er met ons bij staat. Waar het op uitdraait met ons. Maar dan gaan ze nog niet zeggen: "Jij gelooft niet echt", of: "Je meent het misschien niet zo echt", of: "Je hebt weer zitten te vervelen in de kerk, en je zat weer" Nee. En als de dominee of de ouderling eens wat hoort dat hij denkt: Nou, nou. Dan is het niet zomaar van: "Je staat onder censuur!" Helemaal niet. Maar wel de telkens terugkerende boodschap, wanneer er geen buigen komt voor dat Evangelie, geen ommekeer, dan is het afgelopen.

En als het nog erger is, als het in haat verkeert: - ja dat klinkt nu raar, maar je moet het toch niet verkeerd begrijpen - Zou ik niet haten in mijn hart, wier snode haat Uw goedheid tart". Een mens kan ver gaan, heel ver, ik weet niet hoe ver, maar er zijn grenzen. En ik denk voor mezelf, dat er niemand is - ik zeg het niet om iemand te paaien - die die grens bereikt heeft. Maar ze zijn er wel, die grenzen. Maar er moet heel wat gebeuren dan, om werkelijk geconfronteerd met dat innigst van dat Evangelie, die Borg en Middelaar, om dan je verachting daarover uit te gieten. Dat is heel erg. Dat raakt aan de zonde tegen de Geest. Dan zeg je: "Hij is de duivel, de duivel is het". Bewust dat goede werk van God tot een duivels iets maken.

Nu ja, als nu in de praktijk van het leven 't Is jammer, het is voorbij, of jammer? Het is tijd, laat ik het zo zeggen. Maar ik heb ook niet zo veel gedachten meer om deze vraag en antwoord nog een zondag aan te besteden.

Maar als het nu fout gaat, als je nu in je leer of in je leven, dwalingen en ketterijen in de leer, en als je allerlei grove zonden, schandelijk leeft alsof er geen God en geen gebod is, wat dan?

Dat vorige, zou je kunnen zeggen, dat kan zich nog afspelen achter witte kerkmuren. Dat ongelooft. Die duivel in ons hart.

Maar als het nu helemaal fout gaat, en een mens maar raak leert of leeft? Nu ja, dan staat er dat de kerk ook iets moet doen. Paulus schrijft aan de Korinthen: "Ik begrijp het niet, jullie verbeelden jezelf tot en met. Je bent opgeblazen terwijl er zulke dingen gebeuren, dat een man met de vrouw van zijn vader leeft. Is het niet een schande", zegt hij. "En nog ben je verwaand. We zijn zo'n goede kerk, zo'n goede gemeente". Paulus zegt: "Maar in de geest ben ik er al bij, en ik heb besloten om die man aan de satan over te geven, tot verderf van het vlees opdat de geest behouden mag worden. Jullie handelen niet goed. Weet je niet dat een klein beetje zuurdeeg het hele deeg kan verzuren?" Scherp, maar zo moet het dan. Na de gebruikelijke weg - niet plompverloren, het is een christelijke tucht, het is tot behoudenis - kan er gezegd worden: "Niet aan het Avondmaal". Nu, dan ben je eigenlijk ergens al van de gemeente af. Ergens wel. Als je Zijn Naam hebt beleden, en je moet dan vanwege je schandalige woorden of daden van het Avondmaal afgehouden worden, voor kortere of langere tijd, dat is niet best.

David heeft er om gekermd, al had je toen nog geen Avondmaal: "Heere alstublieft, laat mij niet gaan". En dat geloofde hij ook niet, de Heere hield hem vast. Kijk, dan moet dat gebeuren. Dat is moeilijk hoor, denk daar niet te gemakkelijk over. Even voorlezen: Die en die mag niet aan het Avondmaal komen, of stille censuur. Dat is niet zo makkelijk. Waarom niet? Omdat die mannen die daar een woordje over mee moeten spreken, die zijn ook geen engelen. Het zijn ook mensen. Maar goed, daar gaat de deur dicht.

CATECHISMUS ZONDAG 31 VRAAG 83 EN 84 (VERVOLG-2) EN 85

Maar hij gaat ook weer open. Sinds Golgotha kun je eigenlijk niet meer zeggen, nu zit de deur voorgoed op het nachtslot. Dat kun je niet meer zeggen. Nee, dan kan het nog weer gebeuren: Zie mij aan, wees mij genadig. Ik heb het verdiend, maar o God ontzondig mij. En dan zegt Paulus in 2 Korinthe: "Neem aan, ik heb hem ook aangenomen. Mijn hoofddoel is niet om iemand te verdrieten of de put in te werken, maar te behouden. Neem aan. Dat hij niet door te grote droefenis verslonden worde". Dan gaat de deur open.

Zo kan de deur wel eens heel wat keertjes open en dicht gaan. Als je één ding maar nóóit vergeet, dat Jezus Christus gezegd heeft: "Ik ben de Deur!"

AMEN